

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

PIK LIII. Ч. 115. НЬО-ЙОРК І ДЖЕРЗІ СІТІ, середа, 13-го червня 1945.

No. 115. NEW YORK and JERSEY CITY, Wednesday, June 13, 1945.

VOL. LIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТИ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ

Тел. „Свобода“: WErge 4-0237. — Тел. У. Н. Союз: WErge 4-1016 4-0807

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ВСТАНОВЛЕНО ЕКОНОМІЧНУ РАДУ В СТАТУТІ НОВОЇ ЛІГИ НАЦІЙ ДЛЯ ЗАРАД ПРОТИ ВІЙНИ

Економічна комісія міжнародної конференції в Сан-Франциско пропонує загальному зібранню до остаточної апробації проект Економічної й Соціальної Ради, який повинен ввійти в статут нової Ліги Націй. Проект, як заповідають, перейде без найменшого спротиву. Загально приписують йому велике значіння, навіть більше ніж іншим важним проектам, а то просто тому, що економічні причини є одними з головних причин воєн, а Економічна та Соціальна Рада має саме дбати, щоб завчасу усувати такі економічні причини, що спричиняють воєнні конфлікти. Та Економічна Рада, як заповідають, буде важнішою від Ради Забезпечення, а навіть від Асамблеї нової Ліги Націй. Вона буде пробувати розв'язувати різні економічні недовгогання шляхом міжнародної економічної кооперації, себто буде старатися усувати економічні суперництва держав між собою, а також дбати, щоб усі мали доступ до сировини, що їм конечно потрібні, а тим самим, щоб могли таким чином розвивати вільно свій промисел та торгівлю і давати працю якнайбільшому числу населення.

ПОСУДЖЕНІ ЗА ШПІОНАЖ ОБОРОНЯЮТЬСЯ „ПОЛІТИКОЮ" І „СВОБОДОЮ СЛОВА"

Минулого тижня Федеральне Бюро Інвестицій (Еф-Бі-Ай) арештувало шість осіб у зв'язку з крадіжкою важних і тайних документів з департаменту стейту. Тепер комуністичний „Дейлі Воркер" намагається зробити з цього „зміну політики департаменту стейту в справі Азії" і приписати ті арешти виконуючому обов'язки секретаря стейту, Джозефу С. Гру, що „хотів би вбити тим критику його політики в азійських справах". Та виявляється, що про арешти рішив Стетініус, а властиво ще навіть президент Рузвельт. Головний обвинувачений, Філіп Ж. Яффе, видавець „Амеразії", що мав у себе найбільше з вкрадених тайних документів, борониться „свободою слова", кажучи, що політичні редактори часто мають доступ до таких тайних документів. Він відмовився подати, звідки він діставав ті інформації, як і заперечував, що є комуністом. Знов „Сатордей Івнінг Пост" ще тому чотири роки подав, що Яффе дає кожного року по \$5,000 на цілі комуністичної партії. Сам Яффе признав, що вчив у комуністичній школі, та що тепер є скарбником Ради Американсько-Советської Приязні. Яффе є родом з Могилева в Україні. В Америці доробився маєтку як видавець святкових карток, головню різдвяних.

У ВСЬОМУ УСТУПАЄМО РОСІЇ

Таке заявив сенатор Бріджес, обговорюючи в сенаті наради міжнародної конференції в Сан-Франциско та торги з Советами.

ЗАПОВІДАЮТЬ ЗНАМЕНІТІ ЖНИВА.

Поминаючи безнастанні дощі та холодний травень, а разом з тим і посуху в деяких околицях, що то славні з продукції збіжжя, департамент хліборобства звідомляє, що треба надіятися того року такого збору пшениці, якого ще досі ніколи не було, бо понад один біліон бушів, або точно 1,084,652,000 бушів.

АЛЮМІНІУМ ДЛЯ ПРОМИСЛУ.

Невабаром матимемо знов подостаток алюмінієвих виробів, бо Рада Воєнної Продукції відступає для цивільної продукції аж сто мільйонів фунтів алюмінію, себто на четвертину більше того, що зувинувала продукція в найкращих передвоєнних часах. Біда ще тільки з тим, що може забракнути деяких додатків, тому мирна продукція не піде відразу таким ходом, як того собі бажало населення, що намагається в алюмінієвих виробках.

39 БІЛІОНІВ НА ВІЙНУ З ЯПОНІЄЮ.

Президент Труман звернувся до конгресу з бюджетовим пропозиціям на покриття коштів дальшої війни з Японією. Ті кошти виносять в наступнім році \$39,019,790,474. Фіскальний рік починається з дня 1. липня. В тих коштах зменшено первісний бюджетовий план на шість біліонів доларів.

ДЮІ І „ЧОРНИЙ РИНОК".

„Чорний ринок" так розпановився в Нью-Йорку, що „Нью-Йорк Ворлд оф Трейд" віднісся до нью-йоркського губернатора, Томаса Дюї, щоб він назначив спеціального прокуратора для боротьби з тим реке-том у цілому стейті.

ЯК НЕ МАЄТЕ ПРАЦІ, АБО ХОЧЕТЕ КРАЩОЇ, чому не користати з оголошень знаменитих нагод для зарплати, поданих у оголошеннях цювних робіт у „Свободі"?

З ШВАЙЦАРІЇ ЧЕРЕЗ А. Ч. ХРЕСТ З ПРОСЬБОЮ ДОПОМОГТИ УКРАЇНСЬКИМ ЖЕРТВАМ ВІЙНИ

Американський Червоний Хрест переслав з головної квартири в Вашингтоні листа до „Свободи", одержаного з Швейцарії, а написаного англійською мовою, в якому пишеться у перекладі з англійської мови на українську таке:

„Кілька мільйонів українців, чоловіків і жінок, що були на примусових роботах у Німеччині, опинилися тепер на територіях, що є окуповані Аліянтами. Ті люди знаходяться у відстрашаному фізичному, і моральному стані. Їм треба харчів, ліків, одягу і того всього, що конечно потрібно, щоб людина могла жити.

„Нема ніякої надії на те, щоб могли їм допомогти українці, що живуть в невірталних краях, як у Франції, чи ті, що є в Німеччині, бо вони самі не мають ніяких матеріальних засобів, як і через те, що ніякий Український Допомоговий Комітет не є членом Міжнародного Червоного Хреста.

„Потреба допомогти негайно, грошми та іншими способами; кожний долар врятує життя якоїсь воєнної жертви, а зокрема дитини, бо діти терплять найбільше.

„Обов'язок людськості зобов'язує нас поінформувати американських українців про ту трагічну ситуацію, в якій знайшлися мільйони їхніх братів та сестер в Європі. Просить ся американсько-українську пресу подати до відома цей стан усьому американсько-українському громадянству, а зокрема українським гуманітарним установам. Теж просить ся слати допомогу негайно і то телеграфічно".

ЛІБЕРАЛИ ВІДНЕСЛИ В КАНАДІ ПРИ ВИБОРАХ ЗНОВ ПОВНУ ПЕРЕМОГУ

Ліберальний уряд канадського прем'єра В. Л. Маккензі Кінга переміг при парламентських виборах і знов буде в Оттаві при владі. Консерватисти, що вийшли горою тільки в Онтаріо, де вони завжди дуже сильні, поборювали Маккензі Кінга за те, що не переформував повної військової конскрипції. Сам Маккензі Кінг кандидував в Принс-Алберт, в Саскачевані, де українці становлять поважне число його виборців.

ДЕНІЕЛС ПРОТИ ВІЙСЬКОВОЇ КОНСКРИПЦІЇ В МИРНОМУ ЧАСІ

Джозефус Деніелс, що був секретарем маринарки в часі першої світової війни, каже, що військова конскрипція в мирному часі, яку тепер думають заводити в Америці, є основана „на страхі, цинізмі й імперіалізмі". Таке зізнав 83-літній Деніелс перед Конгресовим Комітетом пововісної військової політики. Казав, що такої конскрипції мало хто собі бажає, „крім Вашингтонських офіційних і військових кол".

ЕРІО ВЗИМАЄ ФРАНЦУЗІВ ДО ВДЯЧНОСТІ СУПРОТИ АЛІАНТІВ

Едвард Еріо, колишній французький прем'єр з партії соціалістів-радикалів, виголошує в південній Франції промову, в котрій підчеркує вдячність Франції супроти Британії й Злучених Держав. Його промови стоять у різкій противенстві до промов, що рівночасно виголошує генерал Де Гол у Нормандії на святах у честь аліантської інвазії Європи. В цих промовах Де Гол протестує проти трактування Франції Америкою й Британією.

ПЕТЕН ПРЕДСТАВЛЯЄ СЕБЕ СПАСИТЕЛЕМ ФРАНЦІЇ

На допитах, що приготувляють процес проти маршала Петена, Петен обороняє свою політику тим, що мовляв він старався врятувати Францію перед долею, яка стрінула Польщу.

ТІТО НАЗИВАЄ ЗГОДУ ЩОДО ТРІЕСТУ ВТРАТОЮ ЮГОСЛАВІЇ

Югославський міністер заграничних справ вислав до американського й британського уряду заяву, що югославський уряд вважає згоду в справі Трієсту, на основі котрої Югославія мусіла відкликати свої війська з округу Трієсту, шкідливою для югославських інтересів. Югославія згодилася на відкликання війська тільки на те, аби вдержати єдність Аліантів.

СТАЛІН ДЯКУЄ ТРУМАНОВІ ЗА ДОПОМОГУ

Знагоди третьої річниці угоди між Америкою й Росією про „лед-ліз" прем'єр Сталін після президентови Труманови подяку за допомогу на основі тої угоди. Каже Сталін, що допомога значно причинилася до перемоги над Німеччиною.

СПОДІЮТЬСЯ ПОЛАГОДЖЕННЯ ПОЛЬСЬКОЇ ПРОБЛЕМИ

У Лондоні поширюються чутки про недалеке поладження польської проблеми. Ходять чутки, що советський уряд має випустити на волю всіх арештованих польських лідерів, заплізованих за диверсійну акцію проти Червоної Армії, за винятком генерала Броніслава Окулицкого, бувшого команданта польських підпольних збройних сил. Доповнення польського уряду в Варшаві має відбутися дорогою конференції польських провідників унутрі Польщі й поза нею, що має бути скликана в короткім часі. Велику роль в цій поладженню польського спору, кажуть, відіграє Гарі Гопкінс, особистий представник президента Трумана, що власне вертається з Москви до Америки. Між польськими провідниками, що мають дістати запрошення пристати до польського уряду в Варшаві, має бути перелусім Станіслав Міколайчик, бувший прем'єр польського уряду в Лондоні.

РОЗСТРІЛ ЗА СПІВПРАЦІ З НАШІСТАМИ. — Картина представляє Піетра Коха, італійського зрадника, що співпрацював з нацистами і помагав їм тортувати італійських патріотів, будучи рівночасно членом фашистської партії. Розстріл відбувся в Римі.

ВЗИМАЮТЬ ЯПОНЦІВ НА ОКІНАВІ ДО ЗДАЧІ

Генерал Саймон Боливар Брокнер, командант Десятої Армії, визвав останки японської залоги на острові Окінаві до здачі. Одночасно його війська почали загальну офензиву проти японських позицій і загнали в них два клини. Остання японська лінія йде здовж насипу Яею; американці перейшли його в двох пунктах: Сема Дивізія заняла один горб, а Перша Дивізія Маринарів другий.

Шеста Дивізія Маринарів посунула японців у „мішок" на півострові Ороку. В боях важну роль грають повзи.

ЯПОНЦІ РОЗБИЛИ АМЕРИКАНСЬКИЙ НИЩИТЕЛЬ НА СКЕЛЯХ.

Японська артилерія розбила американський нищитель „Лонгшо", як він попав на підводні скелі проти міста Нагі. В околиці острова Окінави затоплено теж один помітний транспортний корабель та один човен до висаджування військ. У тих випадках утрачено 469 вояків і маринарів.

АВСТРАЛІЙЦІ ПОЧАЛИ ІНВАЗІЮ ОСТРОВА БОРНЕА.

Славна Австралійська Дев'ята Дивізія, висадила свої війська в неділю на чотирьох пунктах у заливі Бруней на острові Борнео. В цей спосіб почато інвазію Східних Індій. До японської інвазії ця частина острова Борнеа належала до Бритійської Імперії.

Головна атака була направлена на південно-західний кінець острівця Лабуану. Війська скоро заняли місто Вікторію й летнище. Висаджено війська теж коло Бровктуону, на головному острові, і ці війська посунулися вглиб острова на 4,000 ярдів в напрямі міста Бруней.

Інвазія видно заскочила японців несприготованих. Завдяки цьому Аліанти скоро добули важну позицію 800 миль на північ від Сингапору та 600 миль на схід від Індо-Хіні.

ДОБУЛИ НОВЕ МІСТО В ОКРУЗІ МАНІЛІ.

Американські війська на филиппінському острові Люсоні добули місто Санта Інес, 23 миль на північний схід від Манілі, та наступають на японські позиції в горах.

Наступ до долини ріки Кагаяну на острові Мінданао здержано до часу скріплення позицій.

КИТАЙСЬКА ОФЕНЗИВА ПОСТУПАЄ ДАЛІ.

Китайські війська добилися на віддалі десяти миль від міста Квайлину, що колись було найдалі висуненою американською повітряною базою на Сході. З трьох боків загрожують китайці цьому японському бастиону, що лежить 369 миль на південний схід від Чункінгу, головної квартири генерала Кай-Шека.

„РАЙХ УЖЕ НІКОЛИ НЕ ПІДНЕСЕТЬСЯ" — КАЖЕ АЙЗЕНГОВЕР.

Генерал Айзенговер прилетів до Лондону на врочисте прийняття, які видали в його честь британський уряд та столиця Лондон. У своїй розмові з газетарами генерал сказав, що Німеччина вже більше не буде могла піднятися та конкурувати з цивілізованими державами.

„Британія, Америка й Росія поставили собі за ціл унеможливити Німеччині вести щераз війну — принаймні за наших часів", говорив генерал, що тепер стоїть на чолі аліантської Контрольної Ради для Німеччини.

У своїй промові підчас обіду генерал заявив, що переможені німці тепер стараються бути чемними супроти Аліантів. Та ця чемність спізнає: вони повинні бути чемними, коли вони мали перемогу. Айзенговер розкрив, що заборону братання аліантських вояків з німцями ослаблено на стільки, що дозволено воякам брататися з дітьми.

НІМЕЦЬКІ ГЕНЕРАЛИ ПРОБУВАЛИ ЗДАТИСЯ ЩЕ РІК ТОМУ.

Аліантські військові влади виявили, що німецький маршал фон Кляуге, що був командантом німецьких військ на західному фронті, пробував здатися американцям ще минулого серпня. Він уже навіть мав замовлену стрічу з американськими офіцерами й вийав був на ту стрічу, але американські офіцери не могли прибути на означене місце на час, бо їх по дорозі здержала стрілянина яліантської артилерії.

Генерал, вернувшись з невдачної стрічі, дізнався, що Гітлер уже дізнався про його намір та покликав до Берліна. Сподіваючись присуду смерті, генерал по дорозі випив отрую й вмер.

БРИТАНІЯ РОЗПУСКАЄ ЧАСТИНУ СВОЇХ ЛЕТУНІВ.

Летунська Служба Британії рішила розпустити домі одну третину своїх летунів. Мається теж здебільше частинно Жіночу Помічну Повітряну Силу. В обох вітках цієї служби Британія має тепер коло мільона осіб.

"СВОБОДА" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. RYant 9-0582

ПРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Початковий чек три центи.		Three cents a copy.	
На рік	\$7.00	One year	\$7.00
На шість місяців	\$3.75	Six months	\$3.75
На три місяці	\$2.00	Three months	\$2.00
В Україні та в Європі:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На шість місяців	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Питання військового вишколу

В американському конгресі йдуть тепер переслухання в справі кількох законопроектів щодо військового вишколу. Переслухання не відносяться до ні одного з тих проектів спеціально, але немовби до всіх одночасно. Законодавці пробують утвердитися цими переслуханнями, яке становище в цій важкій справі займає американська публічна думка, себто маси виборців. У старій Європі такі заходи робили би вразливі безхарактерності законодавців, але в Америці в такий спосіб власне працює демократія, що старається дати населенню те, чого воно само бажає.

Іде отже в цих переслуханнях за те, чи населення краю хоче, аби по закінченню цієї війни та заведенню миру в краю обов'язував закон про військовий вишкіл. Як знаємо, це є зовсім нове питання, бо хоча в Америці не раз була війна, хоча тут воювало просто кожне покоління, все таки загального військового вишколу часи мирного часу не було. Війська вишколювали аж тоді, як війна справді прийшла, як настала справжня потреба мати воїнів. Можна сказати, що тепер перший раз в історії Америки розглядається питання, чи вишколювати воїнів часи миру, ще до виповнення війни.

Підчас переслухання ставали проти себе прихильники й противники загального військового вишколу часи миру. Обидві сторони годилися в тому, що заведення такого закону покликане би до військового вишколу кожного року принаймні мільон молодих людей. Це очевидно потягнуло би за собою поважні фінансові кошти та поважні перерви в життєвих планах покликанних.

Прихильники плану військового вишколу висували його потребу з таких причин. Поперше, такого вишколу треба, аби забезпечити справну оборону краю на випадок війни та аби відстрашити від нападу ворогів, що шанують одну тільки силу. По-друге, військового вишколу треба для підтримання американської мирної політики, для подання сили американській дипломатії та скріплення становища Злучених Держав серед потуг світа. Потрете, військовий вишкіл впоїть воїнам тілесні й дисциплінарні цінності, які їм припадуться не тільки підчас війни, але й підчас миру.

Противники загального військового вишколу часи миру висували теж низку аргументів. Вони вказували передовсім на те, що загальний військовий вишкіл не запобігає війні й не забезпечує успіху в війні. По-друге, створення американської армії викличе міждержавні підозріння та розбудить інші держави до перегонів у зброєннях. Потрете, військовий вишкіл здержить культурний, релігійний і виховний розвій молоді краю.

Проти першого аргументу противників підняв бувши американський амбасадор у Японії, що Японія була би певно Америки не атакувала, якби Америка була подешо пригатована до війни. Проти них виступив теж Американський Легіон, котрий ще по першій світовій війні був за військового вишколу як за безпеку проти нової війни. З донесень газет можна вносити, що перевага публічної думки є за військового вишколу.

За першу і найважливішу свободу

Майже всі погоджуються, що як не буде в світі свободи преси, то не буде й людської свободи. Або виразніше: не буде усіх інших свобод.

І це було би не головним товчком того, що вибралася з Америки місія, що взяла собі за завдання прослідити, як є тепер у світі з тою першою, і найважливішою свободою, з свободою преси.

Отже приходиться ствердити, що свободи преси в світі, назагал, нема. Місія, про яку тут мова, а яка така заявила, це перша того роду місія в цій людській історії. Вона об'їздила різні краї і розпитувала різних людей. З тих розмов вилася, що в цілому світі люди бажують собі свободи преси. В принципі всі є за неї, хоч не всі однаково ту свободу розуміють, хоч не всі такої надії, що ту свободу вдасться уже в недалекому часі здійснити.

Як виходить з звіту місії, затвердженого Американським Товариством Часописних Редакторів, що ту місію в світ вислало, то завданням місії було приглянутися свободі преси в різних краях та добути всюди згоду на те, щоб у мирових договорах були вложені певні точки, що зобов'язували усіх тих, що ті договори закріплюють. Ті точки є такі:

1) Уряди поодиноких держав зобов'язуються не цензурувати новин у самому джерелі, звідки їх береться. 2) Уряди зобов'язуються не вживати преси як засобу для своєї урядової пропаганди, себто як засобу для поширювання своєї політики. 3) Уряди зобов'язуються не спиняти висилки новин з своїх країв до чужих, ні теж припливу новин до їх країв з чужих земель.

Ще треба додати, що ось ті вимоги щодо свободи преси виходять з тієї точки, що тепер Алянти, що перемогли в Європі, намагаються усунути те все, що стоїть на перешкоді замирінню світа, як і те, що спричинює воєнні настрої та вибухи воєн. Отже так є, що якщоб всіоди знали дійсну правду, себто знали правдиві факти, то не було б місця для тієї пропаганди, яка викликає між народами неспокої, тертя, ненависті, переполохи, а вкінці міжнародні кризи і війни. А не було б просто тому, що та група, що вживає такої пропаганди для викликування замішань, не мала б загалу послуху; бо загал знав би щось більше як те, що та група розголошує. Знав би правду.

З того, що передає звіт з подорожі місії, виходить, що місія радо повитала теж і в Соевтах. Американські представники мали навіть нагоду зустрінутися з советськими передовими редакторами і з ними говорити на тему "свободи преси". При цій зустрічі виясни-

лось (що й без того є добре відомим), що свободу преси розуміють інакше в Соевтах, а інакше в Америці. А властиво не тільки в Америці, але в світі поза Соевтами, бо всюди інде розуміють свободу преси менш більш в такий спосіб, як це є в Америці.

В Соевтах, як виходить, навіть редактори не можуть зрозуміти, на що мають виходити газети з різними поглядами, та чому людина, що читає газету, яка відповідає її поглядам, може теж купувати і другу газету, яка пише в іншому напрямі, і ту газету читати. Очевидно, що люди в Соевтах так уже звикли тільки до одного погляду, що їм може видаватися дивним, що в Америці люди відчують просто природну потребу читати різне, а при тому свій розум мати. В Соевтах, як видно з звіту, видається дивним, як можуть існувати в Америці (в краю їхнього союзника) газети, що постійно критикують Соевти. Та тої критики може не було би в такому яскравому виді, якби з Соевтів доходила до Америки не тільки урядова пропаганда, але доходило теж і щось таке, що виглядало б на свободну думку і як таке виясняло те, що є в Соевтах позитивним.

А далі, якби советська пропаганда не фальшувала таких подій, як от голод в Україні, який урядово заперечувало, коли фактом, що люди гинули з голоду мільйонами і то з вини самого уряду. А далі, якби ще й тепер Соевти не примінювали терору до поневолених ним народів, називаючи терор "визволенням".

Та помінивши те все, це вже є кроком вперед, що взагалі відбулася того роду дискусія в Соевтах. Може через те такі настання якісь зворот до чогось трохи длішого, хоч на тім полі, бо й те булоб уже великим здобутком. Та все це є в руках советського уряду. Наразі можна тільки ствердити, що подає звіт місії, а саме те, що дискусія була широка і отверта, та що обидві сторони ясно бачили, як вони між собою різняться. А який буде з цього реальний вислід, це покаже будуччина.

Та одне є далі певне: Як не буде свободи преси, то не буде добра і в новому світовому ладі, бо диктатури будуть далі інформувати своїх підданих тільки по своему, як і не дадуть змоги світові пізнати, що діється у їхній середині. А таке знов викликуватиме у світі недовіру, напруження, зброєння і тим-подібне, себто те, чого світ хотів би уникнути. Та, як сказано, злагода цього є в советських руках.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

Микола Чубатий.

Скажеш, люди подуріли...

Якби так рядовий західний українець — селянин, робітник чи інтелігент — сперед теперішньої війни, от так з року 1939, перенісся до Америки та поглянув як деякі американські українці нині реагують на долю рідного краю, то до цієї групи американських українців не міг би сказати інакше, як тільки словами Шевченка: "Скажеш, люди подуріли..."

Західні українці впродовж першої світової війни та перших років російської революції відіграли поважну роль в будові української держави. Українські Січові Стрільці стали носіями ідеї незалежності України і в себе в дома й на Великій Україні. Знов Січові Стрільці стали зв'язком та твердим ядром армії на Великій Україні. Їх непохитність та дисципліна наповняли гордістю кожного уряду України бо це була гвардія певна, на яку все можна було рахувати.

Упадок Австрії та Перший Листопад розпочали нову епопею українського незалежництва. Боротьба за Львів та Галичину з поляками стала прямо боротьбою цілої західної вітки українського народу за своє державне існування. Галицька Українська Армія мала за собою картини триумфу та болючих втрат. Її перехід за Збруч електризував та наповнив вірою розгромлені більшовиками частини східно-української армії і розпочався спільний похід на Київ та героїчна боротьба за Соборну Незалежну Україну в надії, що вільний Київ принесе теж волю Західній Україні. Потім прийшов чотирикутник смерті та катастрофа тої героїчної галицької армії.

Все це лишило на духовості західних українців величезний вплив, який тяжко зрозуміти тим українцям, що не бачили західного українця в часі 20-літнього польського володіння. Боротьба за незалежність забрала великі жертви мало не з кожної української хати. В багатьох родинах визвольна боротьба забрала і більше членів родини. Всюди відігнали героїські постаті, мертві, а теж і живі, хоч у турмі. Все те не пішло марно. Память визвольної боротьби та свідомість, що західні українці всім місяцями були героїчними вільної власної батьківщини, виробили національну гордість, випростили давні рутенські хребти, що кланялися в пояс перед кожним посіпакою, бож перед кожним австрійським жандармом самочинно знімали шапку з голови.

Визвольна боротьба зокрема мала великанський вплив на молоді, десятки стрілецьких пісень стали постійним репертуаром молодечих вечорів та

мало відомо, що по селах ця втрата наші святилики майже відбивали на латинниках, яких перетягали на грецький, себто український обряд. Так звані метричні процеси польського уряду під кінець існування польського уряду з тим перетяганням латинників на українське нашим патрістичним духовенством. А ті латинники були властиво нічим іншим, а тільки українцями.

Ведучи революційну боротьбу проти Польщі українська молодь готовилася рівночасно до боротьби з більшовиками, куди більше небезпечним противником від поляків. Державницька свідомість української молоді досконало давала їй змогу орієнтуватися, де є найбільша небезпека для українського народу.

Освіта на Західній Україні поступила стомилевим кроком наперед, не зважаючи на сильні намагання польської школи винародити українську дитину. Читальні стали правдивими осередками української самоосвіти. Кооперативні щораз то глибше охоплювали господарське життя українського села, знов місто опановувала приватна українська торгівля. Одним словом національна та самостійницька свідомість західних українців проявлялася в такий спосіб, як в неогного від десятих літ державного народу.

Все це я пишу для того, щоб вказати яким безглуздом є поступовання гуртків комуно-філських попутників, що збираючи темняків хотять тепер говорити в імені так високо самостійницько освітленої Західної України, якої вони цілкомовно вже не знають та для якої вони вже абсолютну цілкомовно чужі. Бо що може знати про край, наприклад, людина, що сиділа за границею дві третини свого життя в Берліні, Празі, Америці, тощо. Що інтереє західного українця якийсь еміграційний чоловік, нікому в Західній Україні невідомий. Однак той невідомий чоловік мішається до справ України та ще й хоче говорити в імені тих західних українців, що його не знають і не просять, щоб за них говорив.

Або таке: Живе собі в периферії великого Нью Йорку панотець. Скавав би хто його прізвище в краю, то й стріляйде, а ніхто не знав би, про кого це мова. Ні теперішньої Західної України він не знає, ні Західна Україна його не знає. Та він пише в імені тоїж Західної України меморіали та каже, що він заступає 95% західних українців, коли говорить, що вони хотять йти під Соевти. Аж мороз їде поза лікуру, коли собі чоловік упритомнить, що зробили з ним західно-українські селяни в перших з краю селі, колиб такий то панотець в тім селі пожився.

Сотні тисяч добрих дітей матери України опустили свою землю і потребують помочи. Та "червоні лисичі" гавкають на тих героїв громадської праці, як скажу стилем Слова про Полк Ігоря. Таж вони через свою народну роботу були змушені покидати рідну землю, що її так палко полюбили.

А брати зза моря кричать: распни їх за це, распни їх нащ батьку тов. Хрущев!

І дивися на цю людську менажерію, і приходиться, здаючи раменами, питатися себе: Чого ці люди властиво хотять від тої України, з якою їх вже ніщо не вяже? І дивися і сумуєш над тою українсько-американською мізерією, і мимоволі вириваються слова Шевченка: Скажеш, люди подуріли!

Чи ви не говорите часом по українськи? — англійською мовою спитав чоловіка, його поздоровили. По хаті здогадувався хто він буде.

(Дальше буде).

ОЛЕКСАНДЕР ЛУГОВИЙ

БЕЗХАТНИЙ

(Повість з імігрантського життя в Канаді, нагороджена на Літературнім Конкурсі У. Н. Союзу).

22)

(Всі права застережені)

— Не всі. Власне тільки компанії, банки, так звані бізнесовий світ. Вибитись у люди — я розумію, — визначитися своєю працею, розумом, стати-відомим і загальною повагою. Ви вийдете в люди у цьому значенні.

— Дав би Бог, щоб ви були добрим пророком.

В розмові швидко сховався час. Авто завернуло на просторе обійстя з двоповерховою хатою. Троє дітей, пізнавши власника авта кинулися до нього. Добродій обійняв дітей цукорками й вони розійшлися. Вийшов фермер. Швидко зайшов в цін, Безхатному призначено кімнату на піддаші і

помаху заячого хвоста", а Остап мусів поправляти. Підняв два снопи не тяжко, але у вихатися увесь час, раз по раз згинатися може яких п'ятнадцять тисяч разів — змучить. Ввечері Безхатний здивовано оглядав широкий, встановлений рівними рядами десятків лан. Обчислював приблизно, скільки тут могло бути гектарів. Спитав господаря. Той окинув зором лан і відповів:

— О, буде коло п'ятнадцяти акрів. Не злий з тебе робітник, коли з такими помічниками встиг стільки "виштукувати" за пів дня.

— Нас же працювало трьох! Чим же помічники погані?

— А, що з них за робітники ще? Коло стола! — засміявся фермер.

Штукування про т ягнулося два тижні, з дня в день, бо й погода служила. Другого дня праці пальці рук Остапа наче спараліжувало. Ввечері не міг втримати ложки ні вилоч в руках. Господар дав йому ру-

кавіці і це, чи скоріше втягнення в роботу, помогло. Перших кілька ночей не міг спати. Коли задрімав над раном, виспатися не міг, вставав зламами, але старався. Кожний день його праці побільшував зарплатку на півтора долара.

Другої неділі прийхав брат господаря, Огюст. Журився, що снопи лежать не складані. Багато робітників пробувало роботу, та все якось попадалися люди з державної допомоги. Від роботи вони відвикли, чи то до допомоги й виснажила, — вгадати годі, однак до роботи вони малоздібні. Господар попросив братови ще день чи два заждати, а далі прийде до нього Безхатний аж до молочення. Жив Огюст миль за п'ятнадцять на інший залізничний віті. Другого дня, зараня скінчивши штукування, Безхатний пішов до господаря брата просто з поля. Син господаря хотів його відвести, та Безхатному забалося перейти по око-

лицях. Пішов розграницючими секцій фермерськими дорогами, щоб дорогу скоротити. Забув він стару українську помовку: — Хто простує, той у дома не ноує.

Поля скрізь, як оком доглянути, вкрилися вже рівними рядамими пшеничних купок. По полях увидалися люди. Десять не-десять осиротіло дозрівав за-лізнений овес, поза тим ряди й ряди, сотки тисяч рядів, аж гень до обріїв. Одноамітну перспективу і переривали ще дратівні плоти та гайки зелені осини коло фермерських обійсть.

Як Безхатний виходив — до-бре припало сонце. Пішов у чому працював. Надвечір з не-великої хмарки луноув до-брий дощик. Наче навмисно, аби скупати Безхатного, зми-ти з нього порохи, бо з усіх сторін небо мерехтіло й пере-ливалось синявою.

Вийшов на якусь залізницю й попрямував до елеваторів, які здіймалися всору у кіль-кох милях. Дійшовши, пере-конався, що це якась інша ста-ція, не йому потрібна. Розни-тав секційних робітників. Зай-шов задалеко: потрібна йому стація була миль шість назад. Сонце вже зайшло, а втім йому, змокомому, стала дошк-лювати холодна канадська ніч. Йшов і надумував, що йому робити? Поки заїде на мі-сце — там певно спатимуть. Ночувати мокрому на дворі — боявся застудитись. Не дуже любив кланятися, кого будь-прехати, але рішив попроче-тися таки на ніч у першого ліпшого фермера, щоб він не був. Ще з милою пройшовши — побачив білу, криту соло-мою хату побіч модерного двохповерхового дому з до-шок. На подвір'ї порався з кіньми старий чоловік, оче-видний господар. Продавчий відливими псами, що з ламен-том вискочили на залізницю, спрямував Остап на подвір'я. Чоловіка пристанув, підозрі-ло якось приглядався.

Чи ви не говорите часом по українськи? — англійською мовою спитав чоловіка, його поздоровили. По хаті здогадувався хто він буде.

(Дальше буде).

Союз Українсько-Канадійських Вояків за Морем

(Комунікат ч. 15. — Червень, 1945).

1. Великодні зїзди С. У. К. В. за морем.

Цього року в пору Українського Свята Воскресення Христа, відбулося два зїзди СУКВ, в Лондоні і в Бруксфі, на континенті. В зїзді в Лондоні мали нагоду брати участь всі українські вояки, які знаходяться у Франції, Бельгії, Голандії та Німеччині (цебто на Західному Фронті), як також і всі ті, котрі попередно знаходилися в Італії і котрі місяць перед Великим Святим були перенесені на Західний фронт. Значить, що цього року перший раз усі українські вояки мали нагоду, спільно святкувати Великодні Свята. Зарядженням у Великій Британії займався Комітет СУКВ на Західний фронт і на Італію.

Коли кажемо, що всі українські вояки за морем мали нагоду спільно святкувати Великодні Свята, та це не значить, що всі могли цю нагоду використати. Помимо наших найкращих старань і помимо наших прохань закликів і до самих вояків і до нашого українського населення в Канаді, де є тисячі українських вояків, про котрих ми не знаємо і чи їх адрес ми не маємо. Майже кожного дня зголошуються до нас вояки, які вже три і чотири роки за морем, а лиш сьогодні, і то цілком przypadково, довідалися про Союз та про домівку в Лондоні і в Бруксфі.

Додо, багато вояків були заняті військовою працею і цілком було неможливо їм звільнитися, а дуже багатьом було так далеко (північна Голандія або і північна Німеччина), що їм цілком задалеко було прибути. Всеж такі вояки зробили всі можливі старання і обидва зїзди відбулися з великими успіхами. Багато причинилося до успіхів те, що судилося, що в наші свята Христового Воскресення прийшов мир на Європу і перемога над ворогом.

Дописи про зїзди, як попередно, будуть подані зокрема різними нашими кореспондентами. Тут лише хочемо додати, що Головна Команда Канадійських Збройних Сил могла багато, що зїзди увінчалися успіхом. На західному фронті Головний штаб Першої Канадійської Армії видав спеціальний "ордер" до всіх нижчих відділів такого змісту:

„Український Великодній Релігійний Зїзд.

1. Повідомляється, що вище згаданий зїзд відбудеться в часі місяця травня, 4, 5 і 6-го, 1945, в Канадійському Клубі в Бруксфі для всіх українських вояків в Канадійських Збройних Силах на цій території.

2. Всім поручається зробити всі відповідні зарядження, щоб уможливити українським воякам бути на цій святі. Радиться, щоб кожному українському воякові дати 72 години спеціального урльопу до Бруксфі.

(Підпис) Дж. А. Барнем, полковник, за Чіф оф Стеф. Кан. Армія.

(Копія до С. У. К. В. на руки Б. П.)

Згідно з вище поданим розпорядженням, всі вояки, що зголосилися до своїх старшин, безумовно, отримали спеціальний дозвіл поїхати на зїзд. Один летунський відділ, при котрім є два наші таршини, не лише що дав цей урльоп 18 українським воякам при відділі, що хотіли їхати на зїзд аж з Гановер, Німеччина, себто 510 кілометрів. Взяло їм 12 годин безперестанної їзди приїхати на зїзд. Але були!

2. Прапор для СУКВ.

З нагоди Великоднього зїзду СУКВ в Бруксфі головна управа Бувших Українських Вояків

і Інвалідів в Бельгії, постаралися і вручили прекрасний прапор. Прапор виглядає в цей спосіб:

Розмір: 120×160 см.
Матерія: з найкращого шовку, витривала на сонце на дощ. Фірма, яка виробила цей прапор, спеціалізує в прапорах і виробила також прапор для Маршала Монтгомері.

Краска: Нагорі синя, а надолі — жовта.

На передній стороні: Щит нашого Союзу в кольорах, на малиновім полі;
На зворотній стороні: Герб Св. Михайла, з щитом врукх, а на щиті тризуб. (Образ взятий з прапору УССів з 1914). В цім і продовження традиції українського війська. Крім цього напис Союзу по українськи і англійськи.

Ленти: До прапора прив'язана лента з написом „Від Українських Комбатантів і Інвалідів в Бельгії“.

Дручок: Бамбусовий, на горі мідяний герб.

Френзлі: Довкола прапору синьо-жовті френзлі шовкові.

Прапор цей був посвячений підчас Великоднього Богослуження в Українській Греко-Католицькій Церкві св. Володимира у Бруксфі. В посвяченню брали участь „Стара Война“ і „Молода Война“. Богослуження відправляли отці Германік і Копе.

Вручення цього прапору відбулося зараз по Великоднім обіді з походом, під проводом старшин минулої війни. Від СУКВ прийняв прапор кап. В. Буряник, лт. А. Процюк, і голова СУКВ фл. лт. Б. Панчук. Прапор до Англії перевезе гарматчик А. Ніколюк. З Англії Союз постаріється при найскорішій нагоді переслати його до Канади.

3. Домівка СУКВ в Бруксфі.

Заходами Комітету СУКВ на західний фронт і при допомозі Канадійського Легіону та Канадійського Штабу в Бруксфі, отворено при „Канада Клуб“ в Бруксфі, осередок і домівку для українських вояків. Осередок складається з двох кімнат, канцелярія і читальня. В канцелярії сцентралізована праця СУКВ на континенті; вояки можуть вписатися в члени, заплатити вкладки, отримати інформації про українські родини, церкву, добродійні осередки і т. п. та визначити книжки та журнали до читання. В читальні, котра все отворена, є папір до писання, столи крісла, часописи до читання, брошури та радіо. Управителем домівки є гарматчик Павло Стефанюк з Озерна, Ман. Дуже багато причинився і причинюється до цієї домівки громадянин Бруксфі, п. Микола Граб, а за ним і члени місцевої української громади. Всі меблі до домівки придбані заходами пана Граба, багато власних з його дому. Управа СУКВ і всі члени, користаючи з цього осередка, висловлюють пану Грабові та всім українцям в Бруксфі свою сердечну вдячність.

Фінансові кошти цієї домівки поносить Комітет Українців Канади, якому ми також все вдячні.

4. Церковні ризи для СУКВ.

Старанням отця Германюка

РОБІТНИЦІ І РОБІТНИКИ
Як шукаєте за працею, або хочете змінити що, то тепер маєте, на кращу, то зголосіться до тих підприємств, котрі подають оголошення за робітницями і робітниками в „Свободі“. Зголошуючись у них скажіть їм виразно, що ви читали їхнє оголошення в нашій часописі.

з Лювено отець Рейгарт передав на руки Управі СУКВ „Світлий Фелон“ для ужитку наших отців — капелянів у їхніх богослуженнях в домівці С. У. К. В. в Лондоні. Фелон пересланий до домівки, де обидва наші капеляни, отець Симчик і отець Горошко, мають нагоду з нього користатися.

5. Кампанія за адресами вояків і членами С. У. К. В.

З початком Великодніх Свят Управа СУКВ проголосила кампанію за адресами українських вояків і членами СУКВ. Головні точки в програмі кампанії подаємо тут:

(а) В кампанії можуть брати участь вояки і цивільні в Канаді, Америці і по всіх сторонах, де лише знаходяться українські вояки.

(б) Пожадана інформація є (і) повна військова адреса (цебто число, ранг, ім'я, відділ і т. п.).

(іі) Повна домашня (цивільна) адреса, цебто почта, місто, провінція і т. д.

(в) Кампанія отворена для членів і всіх товаришів та знайомих членів СУКВ.

(г) За кожну повну адресу буде числитися один значок. За адресу і членську вкладку два значки. Для всіх тих, що начислять 25 значків або більше — буде даровано 12 вибраних фотографій з діяльності Українських Вояків з м.; 15 значків до 25 — прекрасний вишитий в кольорах щит С. У. К. В., 5 значків до 15 — фотографії домівки СУКВ в Лондоні величини поштової картки і в рамках.

(д) Де більше як одна особа приїде адресувати, значки підуть тому, що прислав скорше.

(е) Дата закінчення програми буде проголошена пізніше.

Просимо всіх наших вояків і всіх українців взяти повну участь в цій кампанії. Не чекайте на завтра. Присилайте нам всі адреси вояків. Аплікаційні форми можна набути з канцелярії СУКВ. Для самої історії цієї війни, нам треба мати якнайбільший список українських вояків. Не кажіть на здогад що, „Вони певно що адреси мають“. Пришліть ще раз, а ми точно провіримо свої реєстри. Канадійська Збройна сила начисляє около 50,000 українців. В нас в рекордах є ледво 10 процент. Де решта?

При цій нагоді робимо також залик до всіх вояків, що ще служать і до тих, що вже покинули службу, організувати відділи С. У. К. В. при своїх відділах чи в своїх околицях. Де є така-така кількість українських вояків, повинні відбуватися збори і сформовані свої комітети. Всі вкладки тоді можна пересилати через свої комітети. З часом по нашим довороті до Канади, є на плянах відбутися Окружні, Провінційні та Загальні Зїзди Українських вояків. Приготовляйтеся до них тепер.

Вина на Західнім Фронті вже покінчилася. Для цього все нам зараз треба якнайбільше адрес. Не повинно бути одного українського вояка, щоб не був на списі СУКВ.

Управа Союзу Українських Канадійських Вояків:

Б. Панчук.

Через канцелярію Комітету Українців Канади:

UKRAINIAN CANADIAN COMMITTEE,
711 McIntyre Building,
Winnipeg, Manitoba, CANADA

КУПИТЕ ВОЕННІ БОНДИ

Від А. Ч. Хреста до „Свободи“

American Red Cross
NATIONAL HEADQUARTERS
Washington 13, D. C.
June 9, 1945

The Editor
SVOBODA
83 Grand Street
Jersey City, New Jersey
Dear Sir:

Without doubt you know that the 1945 American Red Cross War Fund campaign was highly successful. The \$200,000,000 goal was oversubscribed by approximately \$25,000,000.

Much of this money was provided through the generosity of Americans of foreign origin who made their homes in this country. Prompted by sympathy for their fellow men, they have always responded to Red Cross appeals with utmost liberality.

This generous support has also always been marked on the part of editors and publishers of the foreign language press in this country, and I wish to thank you, on behalf of myself as well as all others at American Red Cross National Headquarters, for the splendid cooperation which you have provided throughout the year, and particularly during the 1945 War Fund campaign, through the columns of SVOBODA.

It is impossible for Red Cross National Headquarters to thank each individual contributor to its campaign, and we would therefore appreciate it very much if you could in some way express the Red Cross' appreciation to your readers through your columns.

With best wishes,

Sincerely yours,

Robert P. MacHatton,

Chief Foreign Language

Press Section

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ—WANT ADS

Classified Department—B'rgon 4-0237—B'rgon 9-0582

WAS MANPOWER COMMISSION EMPLOYMENT REGULATIONS

Essential Workers need State-ment of Availability. If transferring to less essential, need U. S. Employment Service consent in addition. Critical workers also need both.

Сущі робітники повинні мати посвідку, що вони є до розпорядності. При перенесенні до менше сушних робіт мусять мати крім цього згоду „Юнайтєд Стєйтс Емплоїмент Сервіс“. Критичні робітники потребують те обох посвідок.

ПОТРІБНО ЖЕНЩИН

ХЕМІЧНИХ ОПЕРАТОРІВ
до хемічної фабрики виробляти пластмасу покриття для електричної Капачної Добра платня, постійна робота 11 S. E. прайвта захочемо
NATIONAL SOLVENT CORP.
215 Bayway Street
Elizabeth, N. J.

ПОТРІБНО МУЖЧИН

МУЖЧИН, БЕЗ ВІПРАВИ
до легкої фабричної роботи WMC правдє захочемо
Spratt's Patent Ltd.
18 Congress St., Newark, N. J.
ДЛЯ КРАШОГО ЗАВТРА...
КУПУЙТЕ ВОЄННІ БОНДИ

Н. ЗАСТІРЕЦЬ

Карнаваловий бациль

(Гумореска.)

Пані Тріпальська була собі особа середнього росту, білявка. Тому, що в добу спортив треба подавати ще й вагу людини, то скажемо, що вона могла важити яких 25 кіло більше від своїх ровесниць. Щодо прикмет вдачі, то хвалимо цю паню за її участь в усіх дільничних установах. Могли би ми мати хіба одно застереження, але волеємо запитати її: „По що деякі люди багаті таким гріхом, як зазисть? Зависть видає діри і в чистім характері!“ Питаємо тому, бо мабуть з таких причин пані Тріпальська творила навіть псу установи, як шир. „Товариство збирання помаранчевих шкірок на вулиці невідників в Африці“. Діка скажемо про неї і те, що на загальних зборах установи, коли їй не сподобався який голова, тоді організувала, як казав поет Масляк, „жовті мов костюми“ старші панни, а ними вже валила і найсильнішого „мамута“, себто довголітнього голову. Динавши свого, радла, як мовчазний павук, що висить на своїх нутрошах у сітці, яку сплєв на мухи.

Пані Тріпальська „вчашала“ теж на відчити, якими величчю величчю переймалася. На однім відчиті лікарів почула що бациль з головою і хвостом є такий небезпечний, що як шир. біля школи відбуваються вечірники то за епідемію для дітей і родичів не трудно. Просто з відчиту побігла пані Тріпальська до директора школи, який був рівночасно заступником голови читальні зі салею, де відбувалися вечірники й інші імпрези. Директор був і без того проти усіх вечірниць від часу, як один студентський комітет приніс його жінці записки з нарисованою малюно. Пані директорова вигнала комітет за двері додумавшись, що це діло її давньої приятельки, матери студента-рисівника. Під впливом двох жінок своєї і пані Тріпальської рішив пан директор заборонити останні в цім карнавалі вечірники, які приготовив заздалегідь доволі рухливий комітет. — „О довго дивився — заявив він — крізь пальці на дурні танці в просвітянській салі і не розумів бацилевої небезпеки, а тепер кінець всяким вечірницям“.

Таку постанову дав директор пані Тріпальській, а говорив це з такою певністю, з якою його товариш, вчитель по звичаю, дуче Муссоліні заявляв Європі, що несе культуру між православних абісінців. У вельми веселім настрою, ще й тому що і мати „малюно“ рисівника була в комітеті вечірниць, які не відбудуться — почала пані Тріпальська роздіятись. Перед сном, як на музику панно випадало, стала собі піднімати першу строфу пісні „Бодайся когут збудив“, а саме:

Чорна курка, чорна, — вилетіла на жорна,

Стала траскувати, не дада мені спати.

Та нещастя, як відомо, чіпляється звичайно людини тоді,

як вона почувається весела і дуже щаслива. Таке скоїлося і з панєю Тріпальською. Їй приснився більший бациль з головою і хвостом. Перестрашена жінка скрикнула, а підскочивши вгору, як не гримне зараз на снотворне ліжко. Листви не видержали тягару. Серед тріскоту дошок, рубли до качання біля і дошки до правсування, які підтримували конструкцію ліжка та підчас страшного крику нещасної зірвався який гуркотом грому прибитий муж пані Тріпальської, став її ратувати. Запаморошена і поранена пригадала собі бодай те, що треба дівчині Катерині побігти за лікарем і то тим, що так гарно знає про бациль.

Підчас того комірники-жиди, що спали на і, поверні, підспальнею лашою героїки, почувши незвичайний стук і гамір позирвалися зі сну, а думаючи, що на кам'яниці напали злодії, повибігли юрбою з криком під двері п. Тріпальських. Сюди прибігли неважком теж сторожі й інші мешканці великого жидівського дому. Годину пізніше говорив лікар, оправданіс: „Вечірники, як розсаторану застав я дома вашу Катерину і ледви прийхав останній травмавер“. Тут муж пацієнтки не вдержав. Ухопивши дошку з ліжка, став як вітрак крилами нею вимахувати в сторону прелегента. Придушення, мутациєю, голосом, криком, „То в ресторані і в трамваї нема бацилів, а є вони тільки на вечірницях у найздоровіших молодих людей? Ви будете мені жінку страшити таким бацилем?“ Нешасливий прелегент був би втік, але „вітрак“ стояв поперек дверей. Пан Тріпальський був практичним чоловіком: не любив політики своєї жінки і пана директора пиятихасової школи. Любив він, як його кузника-приятелька бавилася на вечірницях і тому подиктував лікареві ось що. „Заявляю, що на вечірницях бавляться звичайно молоді, здорові люди, до яких бациль не має приступу. Гадаю, що вечірники шкодити не можуть пиятихасівці“.

Хто любить природу і красу сходячого сонця, а опиниться досвітком на вулиці більшо-

No More Proud Sight

ALL THE WORLD looks to The American Flag as the symbol of freedom from aggression and a guarantee that peace and righteousness shall prevail. This official insignia of the Mighty Seventh War Loan, shows the raising of the flag on Iwo Jima by U. S. Marines. It is the picture that has been more widely used than any in this war, proceeds of which the AF donated to service relief.

го міста, як наприклад Львова, той побачити до обох боках вулиці сторожів, які як ті косарі на левалі вимахують мітлами по хіпниках, а змучені, стають у гуртки і розповідають собі всі епізоди і слітки з минулої ночі. Ті подіють іншим гурткам і дівчатам, що йдуть до крамниць, до булки і молока. Господарі, снідаючи, знають, уже, який льокатор пізно перується домі, хто і за що бив свою жінку, куди прийшла позитуха і чи це хлопець чи дівчина. Чиж дивно буде вам, достойні читачі, що при початку вулиці (пані Тріпальська мешкала під ч. 13 б) говоривши, що муж стрінув паню Тріпальську з якимсь паном Бацилем, потім ледко та обох побив. В половині вулиці твердили, що Бациль побив пана Тріпальського. Школяр з дому під ч. 98 приніс рано до школи стра-

ну вістку, що пані Тріпальська з мужем дістали скаженірку, погрозили лікаря і ліжка. Пан директор повторюючи членам збору і учням свою звичайну фразу: „Я дивився крізь пальці“, додав це таке пояснення: „Під салею читальні в часі останньої забави сидів пєс і він. Він мусів покусати біду паню Тріпальську“.

Комітет вечірниць приніс пану директорові заяву лікаря, що бацилі здоровій молоді не можуть пошкодити. Вечірники відбулись. На них найгарніше бавилась кузника пана Тріпальського. Танцювала з ним цілу ніч тоді, як його жінка лежала забиндована в ліжку. Пан Тріпальський не тільки не запевняв, але ще й відмовився. Зате пішла чулка, що його кузника має бацилю, бо танцювала на всіх балах і вечірницях з усіми комітетами.

Перед самою піпною піпшла у Львові книжка, якій подібної в українців це не було, та яку критика випала знаменитою щодо змісту і мистецького підання. Є не книжка про життя і діяльність великого артиста-співака, що прийшов з бідної селянської хати, а ліпшійши в світлі до слави і мистку, постійно пам'ятав як за блану хату, так і за свій бідний парі. Тою книжкою є:

Олександр Мишуга

(МИСТЕЦЬ І ЛЮДИНА)

Львів, 1938. Сторін: 208. Ілюстрацій: 60.

Ціна \$2 в книгарні „Свобода“.

„Великий тенор з розумом і характером“ — такий є наголовок критики про згадану книжку в львівській „Ділі“ з 2. жовтня 1938. Книжка „Людина-культурою“ про того, що належав до рідких співаків, а „мисл-тенорами до пиятихасів“, бо по нуджі серед слави і мистку „не втратив своєї духовної рівноваги і здорового розуму“ і пийшов найкраще з тої ролі, що виконував на сцені й з тої, яку викладає життя з небажаними обставинами“.

„Господи! Я не знаю, що зі мною сталося. Я забув, де я і хто я, не знаю, чи це спіл людський, чи якась музика небеса, дух мій в грудях заперло, серце перестало бити, мене не було...“, так описує письменник Богдан Левикий у піснї минає свої враження, як перший раз почув на концерті спіл Олександра Мишуги в піснї „Там на горі виір стоїть“.

мн. А найгірше було те що за кожним разом мала іншу сукню.

ЗБОРИ ВІДПІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

МОНГСТАВН, О. — Бр. св. Арх. Михайла, від 140, повідомляє всіх своїх членів, що піврічні збори відбуються 17. червня в церковній галі на Вест Репен Еве, зараз по Ст. Божій. Всі члени повинні прийти на піврічні збори і зібрати собі чеки дивіденди від У. Н. Союзу. — За уряд: С. Роган, пресд.; М. Корут, кас.; І. Крайєць, секр.

ШКАГО, ІЛЛ. — Повідомляємо членів Тов. ім. Тараса Шевченка, від 176, що звичайні збори відбуються в п'ятницю, 15. червня, точно в годині 7. вечір, в галі церковній. Обов'язком всіх членів є явитися на ці збори і заплатити місячні аклади: допущені члени будуть суспендовані. На зборах буде роздана дивіденда з У. Н. Союзу. За 40 центів місячно, що член платити, не можна платити за 30 або і більше членів до членів отримає за кілька днів чек на 500 або 1000 доларів. Тому уряд сродиться, що ви будете плати на час і приводити нових членів. — За уряд: С. Дюрдзевич, пресд.; П. Бабик, секр.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від 372, відбуються в суботу, 16. червня, в годині 8. вечір, в домі 122 Ліберті вул. Просимо всіх членів прийти на час, бо маємо важні справи до пологодження. — Ю. Голіньський, пресд.; В. Реновель, кас.; П. Ярема, секр.

АМЕРІДЖ, ПА. — Бр. св. Василія, від 161, повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбуються в суботу, 16. червня, в годині 7. вечір, в селі 600 Глендун Еве. Просимо всіх членів бути прийнятими на ці збори, бо маємо важні справи до пологодження. — В. Палічак, пресд.; А. Дюла, секр.

ДІТРОИТ, МНШ. — Бр. св. О. Ніколая, від 175, повідомляє всіх членів, що місячні збори відбуються в неділю, 17. червня, в годині 1. пополудні, в У. Н. Домі при Марії ул. Просимо всіх членів і членів прийти на час, бо маємо важні справи до пологодження буде роздана дивіденда з У. Н. Союзу. — В. Братусь, пресд.; А. Дакіє, кас.; В. Бартош, секр.

МІДВІЛ, Н. ДЖ. — Тов. Запорожська Січ, від 347, повідомляє всіх своїх членів, що піврічні збори відбуються в неділю, 17. червня, в годині 2. пополудні, в галі де звичайно. Просимо членів прийти на ці збори, бо контр. комісія дасть звіз і дозволення за 6 місяців і є інші справи до пологодження, а також отримайте дивіденду. — В. Горинь, пресд.; П. Старженський, кас.; І. Тимчій, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. — Сестр. Любова, від 37, повідомляє, що піврічні збори відбуються в неділю, 17. червня, в год. 2. пополудні, в галі У. Н. Дому, 214-216 Фултон ул. Будуть важні справи до пологодження і отримаєте дивіденду від У. Н. Союзу. — Анна Погранична, пресд.; А. Огар, кас.; Анна Гнатюк, секр.

НАЙСТАВН, ПА. — Бр. св. Володимира, від 105, повідомляє всіх своїх членів, що піврічні збори відбуються в неділю, 17. червня, в год. 2. пополудні, в галі У. Н. Союзу. Просимо всіх членів прийти, бо будемо роздавати дивіденду з У. Н. Союзу, буде звіз контр. комісії, вибір комітету на пийник і дискусія над логічною рідною краєви. — Д. Слободян, пресд.; О. Вольск, кас.; С. Слободян, секр.

ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. ДЖ. — Місячні збори Бр. св. Івана Христителя, від 270, відбуються в п'ятницю, 15. червня, в годині 7:30 вечір, в У. Н. Домі. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо маємо важні справи до пологодження. Допогучі члени, коли не впривають своїх акладів, будуть суспендовані. — За уряд: М. Косіноцький, пресд.; С. Гріша, кас.; Н. Пігура, фін. секр.; А. Бусько, рек. секр.

НІО ЙОРК, Н. М. — Тов. Запорожська Січ, від 117, повідомляє, що збори відбуються 16. червня в церковній галі, 28 Іст 7. ул. Просимо всіх членів явитися на збори, бо буде роздана дивіденда. — За уряд: С. Матярьський; Н. Чухаєвич, р. секр.; Т. Ниневський, ф. секр.

ФІЛІДЕЛФІЯ, ПА. — Тов. ім. І. Франка, від 85, повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбуються в суботу, 16. червня, в год. 7. вечір, в домі Тов. Горюха, 847 Н. Френкелін ул. Просимо членів прийти і зібрати свої чеки дивіденди. — С. Чорномаз.

КІЛВЕНД, О. — Сестр. Н. З. Л. Марії, від 142, повідомляє всіх членів, що місячні збори відбуються в неділю, 17. червня, зараз по Ст. Божій, в церковній галі на Каландж ул. Просимо всіх членів прийти, впривають свої аклади і зібрати свої чеки дивіденди від У. Н. Союзу. Також просимо вписувати своїх дітей до У. Н. Союзу. — К. Габрієльскі, секр.

МАГАНОН СІТІ, ПА. — Тов. Запорожська Січ, від 306, повідомляє членів, що піврічні збори відбуються в неділю, 17. червня, в церковній галі, в год. 1. пополудні. Просимо всіх членів прийти на означений час, бо будуть дуже важні справи до пологодження. Допогучі члени, коли не впривають і не подають причини своїх залеглостей, будуть суспендовані. — М. Гентон, секр.

ОЛІФАНТ, ПА. — Бр. св. Киріла й Методія, від 86, повідомляє своїх членів, що місячні збори в дуже важній справі відбуються в неділю, 17. червня, зараз по відправі, де звичайно. Просимо всіх членів прийти на збори і зібрати собі чеки дивіденди від У. Н. Союзу. — Г. Костінь, пресд.; П. Польовий, кас.; П. Садамхал, секр.

БЕТЛЕМ, ПА. — Збори Бр. св. Дмитрія, від 288, відбуються в неділю, 17. червня, в годині 2. пополудні, в парохіальній галі, 235 Карбон ул. Уряд просить членів явитися на збори, бо є важні справи до пологодження. — За уряд: Ю. Загінський, пресд.; Д. Муністий, кас.; А. Данилюк, секр.

ВІЛКЕ-БЕРІ, ПА. — Піврічні збори Бр. св. О. Ніколая, від 99, відбуються в неділю, 17. червня, зараз по Ст. Божій, в галі парохіальній. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо є важні справи. Буде роздана чеків дивіденди від У. Н. Союзу. — Уряд.

НАЙКРАЩИМ І НАЙЦІННІШИМ ДАРУНКОМ

Є ВСЕ ТАКИ

КНИЖКА

ЧИ МОЖЕ БУТИ КРАЩИЙ ДАРУНОК НІЖ АНГЛІЙСЬКА КНИЖКА ПРО УКРАЇНУ?

- 1) A HISTORY OF UKRAINE, by Michael Hrushevsky, published by the Yale University Press \$4.00
- 2) BOHDAN, HETMAN OF UKRAINE, by George Vernadsky, published by the Yale University Press \$2.50
- 3) UKRAINIANS IN THE UNITED STATES, by Wasyl Halich \$2.50
- 4) THE UKRAINE: A SUBMERGED NATION, by William Henry Chamberlin, published by the Macmillan Company, New York \$1.75
- 5) UKRAINIAN LITERATURE, Studies of the leading authors, by Prof. Clarence A. Manning \$1.50
- 6) SPIRIT OF UKRAINE, Ukrainian Contributions to World's Culture, by D. Snowyd \$1.00
- 7) UKRAINE, AN ATLAS OF ITS HISTORY AND GEOGRAPHY, by Prof. G. W. Simpson \$0.50
- 8) THE MODERN UKRAINIAN NATIONALIST MOVEMENT, by Prof. Nicholas Czubytyj \$0.50

Замовте собі негайно всі ті книжки за \$14.25, чи ті, що їх ще не маєте, а замовлення враз з належністю шліть на таку адресу:

СВОБОДА

P. O. BOX 346

JERSEY CITY, N. J.

Замовлення з Канади треба платити американською валютою

ТАРЗАН, Ч. 1192. Понад скалу.

Тарзан передбачував це по-сунення ворога.

Поки вони могли вистрілити, він кинув на них Торвальда, і вони три повалилися.

Зог знявність джунглевого кота, Тарзан скочив на виступ скали.

Потім, поки вони встали, він струтив своїх ворогів зо скали... крім Гітлера.

МИРОН ЛЯТВИН І СИН
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Обслуґа шира і чесна
801 SPRINGFIELD AVENUE,
corner Harrison Place
IRVINGTON, N. J.
Phone: E2ex 3-9090

\$150.00 ЦІЛИЙ ПОХОРОН
І ще
ОБСЛУґУЄМО В НЕРТ АМБОН І ОКОЛИЦІ

KANAI KAIN
FUNERAL HOME
433 STATE STREET,
PERTH AMBOY, N. J.
Phone: Perth Amboy 4-4646

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
заряджує погребам по \$150
ініл так пийзкий як
ОБСЛУґА НАЙКРАЩА.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 8th ST., NEW YORK CITY
Dignified funerals as low as \$150
Telephone: GRamercy 7-7461

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Займається похоронами в БРОНКСІ, БРОУКЛІНІ, НЬЮ-ЙОРКУ І ОКОЛИЦІХ
129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-5368
BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 Prospect Avenue, (cor. E. 155 St.) BRONX, N. Y. Tel.: MEtrose 8-6577